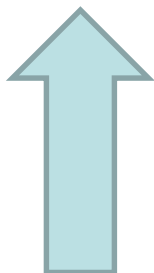

Knjigovodstvena evidencija osnovnih sredstava

'LOGO'

COMPANY LOGOTYPE INSERT

- ✓ Beleži i klasifikuje poslovne događaje (transakcije),
- ✓ Priprema i prezentuje računovodstvene izveštaje
- ✓ Analizira, interpretira poslovne događaje
- ✓ Informiše lica koja donose odluke

OSNOVNA SREDSTVA

COMPANY LOGOTYPE INSERT

'LOGO'

Razlika između osnovnih i obrtnih sredstava

Klasifikacija osnovnih sredstava

Prema pojavnim oblicima razlikujemo:

- osnovna sredstva u obliku stvari (mašine, građevinski objekti)
- osnovna sredstva u obliku prava (patenti, licence, koncesije)
- novčana sredstva namenjena kupovini tj. izgradnji osnovnih sredstava

Prema karakteru razlikujemo:

- proizvodna osnovna sredstva (mašine u procesu proizvodnje)
- neproizvodna osnovna sredstva (kompjuteri u kancelariji)

Prema prirodnim vrstama razlikujemo:

- zemljište
- šume i dugogodišnje zasade
- građevinske objekte
- oprema (mašine, uređaji...)
- osnovno stado (sva radna i priplodna stoka osim stoke u tovu)
- patenti, licence, koncesije
- osnivačka ulaganja (troškovi raznih studija)
- osnovna sredstva u izgradnji
-

Prema kriterijumu funkcionalnosti razlikujemo:

- osnovna sredstva u funkciji
- osnovna sredstva van funkcije.

Amortizacija osnovnih sredstava

Amortizacija je ekonomska kategorija i predstavlja trošenje osnovnih sredstava.

Sa knjigovodstvenog aspekta, a u vezi sa amortizacijom javlja se kategorija otpisa koja vrednosno izražava amortizaciju i predstavlja knjigovodstveno-tehničku kategoriju.

Postoje dva osnovna sistema obračuna amortizacije i to:
vremenski sistem obračuna amortizacije,
funkcionalni sistem obračuna amortizacije.

Vremenski sistem obračuna amortizacije

Vremenski sistem amortizacije u obračunu otpisa vrednosti osnovnih sredstava polazi od nabavne vrednosti osnovnog sredstva i njegovog veka trajanja

Može biti:

Ravnomerni metod otpisa

Progresivni metod otpisa

Degresivni metod otpisa

Vremenski metod obračuna amortizacije

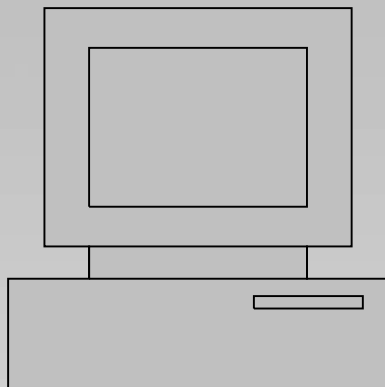
Kod ravnomernog metoda polazi se od pretpostavke da se u svakoj godini procenjenog veka trajanja osnovnog sredstva ravnomerno troše. Polazeći od toga data je formula za izračunavanje godišnjeg iznosa amortizacije koji se knjiži kroz poslovne knjige, pa toj formuli godišnji iznos amortizacije jednak:

$$Am = \frac{\text{Nabavna vrednost OS}}{\text{Vek korišćenja}}$$

Nabavna vrednost Osnovnog sredstva	10.000
Vek korišćenja	5 godina

$$Am = \frac{10.0000}{5} = 2.000$$

Vremenski metod obračuna amortizacije

10.0000

I godina	II godina	III godina	IV godina	V godina
2.000	2.000	2.000	2.000	2.000

Vremenski metod obračuna amortizacije

Progresivna metoda polazi od pretpostavke da se novonabavljena osnovna sredstva manje troše u prvim godinama veka trajanja (npr: mašine nisu dovoljno razrađene) a u narednim godinama to trošenje je više izraženo, pa iznos amortizacije treba da bude veći. Kod ove metode, gledano sa tehničkog aspekta obračuna određuje se godišnji procenat amortizacije osnovnih sredstava i to tako što taj procenat je u stalnom porastu po godini.

Nabavna vrednost	I godina	II godina	III godina	IV godina	V godina
10.000	10%	15%	20%	25%	30%
	1.000	1.500	2.000	2.500	3.000

Vremenski metod obračuna amortizacije

Degresivna metoda za razliku od progresivne metode polazi od pretpostavke da su osnovna sredstva na početku svoga veka trajanja najsposobnija za obavljanje svoje funkcije, a da kako vreme prolazi ova sredstva imaju sve manju sposobnost (zbog kvarova). Shodno tome, amortizaciju je potrebno u najvišem procentu obračunati na početku veka trajanja osnovnog sredstva, a u kasnijim godinama iznos amortizacije opada.

Nabavna vrednost	I godina	II godina	III godina	IV godina	V godina
10.000	30%	25%	20%	15%	10%
	3.000	2.500	2.000	1.500	1.000

Funkcionalni metod obračuna amortizacije

Funkcionalni metod zasniva se na nabavnoj vrednosti osnovnog sredstva i efektima (rezultatima) koje to osnovno sredstvo daje. Formula za izračunavanje amortizacije osnovnog sredstva po funkcionalnom metodu je:

$$\text{Am po jedinici učinka} = \frac{\text{Nabavna vrednost OS}}{\text{Max mogući broj proizvedenih jedinaca učinka}}$$

$$\text{Godišnja Am} = \text{Ukupna godišnja proizvodnja (u jedinicama učinka)* Am po jedinici učinka}$$

Funkcionalni metod obračuna amortizacije

Primer:

Nabavna vrednosti mašine pakerice je 1.500.000. rsd. Maksimalna moguća proizvodnja je 100.000 komada. Obračunati godišnji iznos amortizacije, ako se zna da je u tekućoj godini mašina proizvela 20.000 komada proizvoda A.

Am po jedinici učinka = $1.500.000 / 100.000 = 15$ rsd

Godišnji iznos amortizacije = $15 * 20.000 = 300.000$ rsd.

Za evidenciju osnovnih sredstava koriste se sledeca dokumenta:

-za evidenciju nabavke:

- 1) faktura dobavljacka (o kupovini) osnovnih sredstava,prevozu,montazi,carinama...
- 2) obračun (privremene situacije)
- 3) rešenje o besplatnom prijemu, izvestaj, zapisnici

Bez obzira na nacin nabavke, fizicki prijem osnovnih sredstava vr si se komisijskim zapisnikom o prijemu – preuzimanju osnovnih sredstava.

Po zavrшеноj nabavci strucna sluzba zaduzena za njenu realizaciju treba da sastavi izvestaj o stavljanju osnovnih sredstava u upotrebu.

Раџун

Назив продајног места Челик д.о.о.

Образац ФР

Адреса продајног места Лесковац

Порески ид. број (ПИБ) 100 386 265

Фискални
рачун Бр.

Врста и назив добра, односно услуге	Јед. мере	Количина	Основица за обрачун ПДВ по јединици мере	Ознака пореске стопе	Износ ПДВ	Вредност евидентираниог промета (3x4+6)
1	2	3	4	5	6	7
Струг АА ком	ком	1	100.000	18%	18.000	118.000

Напомена: Овај фискални рачун не сматра се рачуном из члана 28. став 2. тачка 1) закона о порезу на додату вредност ("Службени гласник РС", бр. 84/2004 и 86/2004).

Фискални рачун сачувати за случај рекламације.

Укупно:

118.000

Плаћено*: 1) у готовини; 2) чеком;
3) картицом; 4) на пословни рачун.
*) заскружити средство плаћања

Датум 16.11.2010 200 год.

М.П. Петар Величковић

Потпис _____

Knjigovodstvena evidencija osnovnih sredstava

Fakturna vrednost osnovnog sredstva je vrednost po kojoj je osnovno sredstvo kupljeno od dobavljača. **(FV)**

Zavisni troškovi nabavke su svi troškovi koji nastaju u vezi sa stavljanjem osnovnog sredstva u stanje funkcionalne pripravnosti. (troškovi prevoza, montaže, carina) **(ZTN)**

Nabavna vrednost predstavlja zbir fakturne vrednosti osnovnog sredstva bez PDV-a i Zavinih troškova nabavke bez PDV-a. Ona je osnov za knjigovodstveno evidentiranje nabavke i trošenja osnovnih sredstava. **(NV)**

Otpisana (amortizovana) vrednost osnovnog sredstva predstavlja vrednosni izraz trošenja osnovnog sredstva. **(Ot. Vr.)**

Sadašnja (knjigovodstvena) vrednost osnovnog sredstva predstavlja razliku između nabavne i otpisane vrednosti osnovnog sredstva. **(SV)**

Tržišna vrednost osnovnog sredstva je vrednost po kojoj se osnovno sredstvo može prodati na tržištu i može biti jednaka, manja ili veća od njegove sadašnje vrednosti. **(TV)**

Poslovne knjige osnovnih sredstava

Zadatak knjigovodstva osnovnih sredstava jeste, izmedju ostalog, da utvrdi poslovne knjige u koje će se evidentirati svi podaci i sve promene na ovim sredstvima. Svako preduzeće ima obavezu da organizuje evidenciju o sopstvenim osnovnim sredstvima tako da se u svakom trenutku može sagledati : nabavna , otpisana i sadašnja vrednost osnovnih sredstava u celini , kao i svakog pojedinačnog osnovnog sredstva tog preduzeca.

Takva evidencija preduzeća vodi se kroz sledeću dokumentaciju :

1. glavnu knjigu;
2. knjigu inventara;
3. analitičke kartice osnovnih sredstava.

U glavnoj knjizi vodi se sintetička evidencija kao i evidencija po grupama osnovnih sredstava. Preko ovih računa prati se samo stanje ali i kretanje osnovnih sredstava isključivo po vrednosti.

Poslovne knjige osnovnih sredstava

Knjiga inventara je oblik analitičke evidencije, uvek je povezana i ne vodi se nikada u slobodnim listovima. Ona uvek mora biti overena od ovlašćenog lica sa precizno numerisanim stranicama zbog eventualne zloupotrebe. Knjiga inventara treba da pruži podatke o stanju ali i promenama osnovnih sredstava. Ona uvek mora da sadrži sledeće: inventarni broj, nomenklaturni broj, naziv, podatke o dobavljaču i nje govom sedištu, precizno evidentiran broj i datum dokumenta o prijemu osnovnog sredstva, vek trajanja, datum stavljanja u upotrebu istog, nabavnu vrednost, otuđenje, rashodovanje sa naznačenim datumom i primedbom knjigovodstvenog inventara osnovnih sredstava. Znači ona pruža veoma veliki broj različitih podataka, od opstih, tehničkih do ekonomskih, što po pravilu nije slučaj sa ostalim hronološkim evidencijama. Ovakva knjiga inventara koristi se sve dok u njoj postoji slobodnih listova. Tek pošto se popuni otvara se nova u kojoj se nastavlja evidencija na potpuno identičan način koji je već naveden u prethodnom tekstu. Ova se hronološka evidencija ne zaključuje krajem godine već prestankom rada preduzeća i ona prati sve promene na osnovnom sredstvu tokom njegovog veka trajanja.

Analitičke kartice osnovnih sredstava predstavlja analitičku evidenciju o postojećim osnovnim sredstvima jednog preduzeća koja se vodi na slobodnim listovima koje u knjigovodstvu nazivamo karticama. Za svaku stvar iz osnovnog sredstva otvara se posebna kartica. Na prednjoj strani svake kartice upisuju se osnovni podaci o osnovnom sredstvu i to: inventarni broj, nomenklaturni broj, tačan naziv osnovnog sredstva, svi potrebni podaci o dobavljaču, datum stavljanja sredstava u upotrebu i ostali podaci vezani za određena osnovna sredstva. Na poledjini analitičkih kartica knjiži se stanje i sve promene vezane za vrednost osnovnih sredstava. Skup svih analitičkih kartica jednog preduzeća predstavlja kartoteku osnovnih sredstava tog preduzeća.

Načini povećanja osnovnih sredstava

Knjiženje kupovine (nabavke osnovnih sredstava)

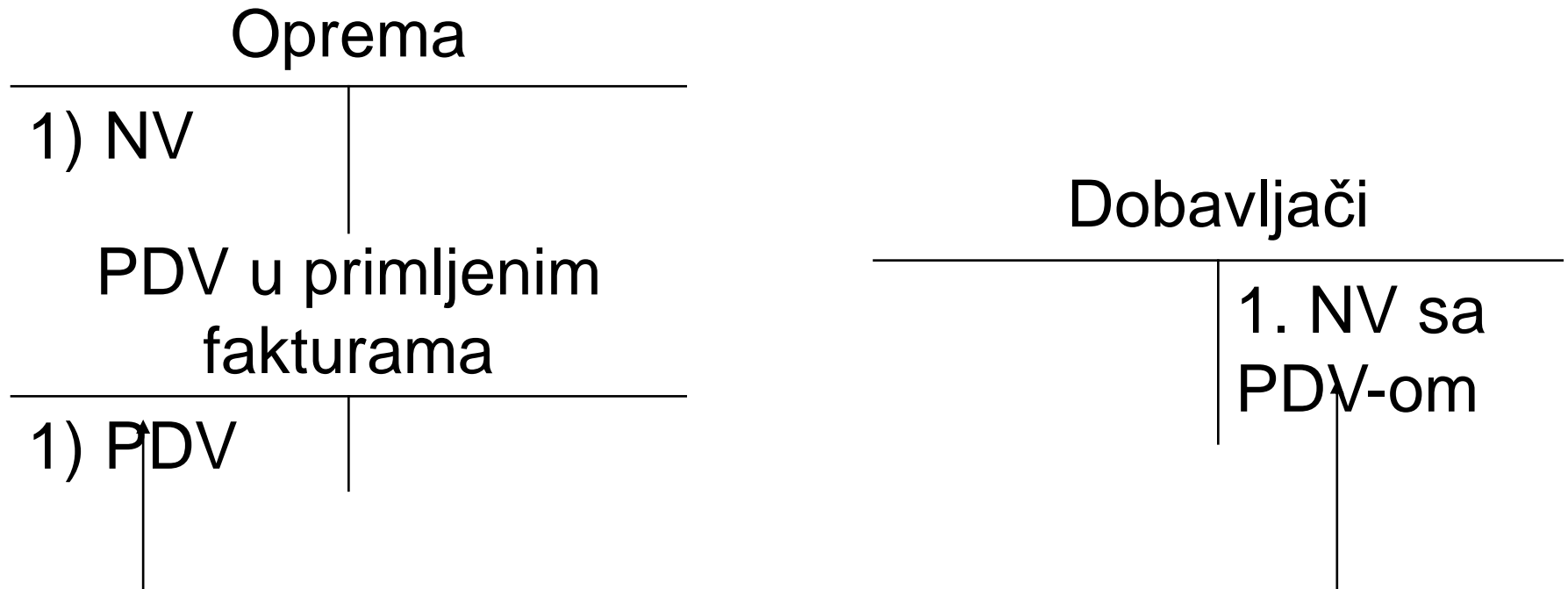
Knjigovodstveno evidentiranje nabavke osnovnih sredstava zavisice od:

- izvora finansiranja nabavke osnovnih sredstava,
- da li se vrši nabavka novih ili korišćenih osnovnih sredstava
- da li se osnovno sredstvo stavlja u upotrebu u kupljenom stanju ili se mora dograditi, montirati ili na neki drugi način prilagoditi upotrebi
- da li se prilagođavanje upotrebe vrši u sopstvenoj režiji ili uz korišćenje usluga drugih preduzeća.

Knjiženje nabavke osnovnih sredstava

Knjiženje nabavke osnovnih sredstava kada se sredstvo može odmah upotrebiti:

Primer

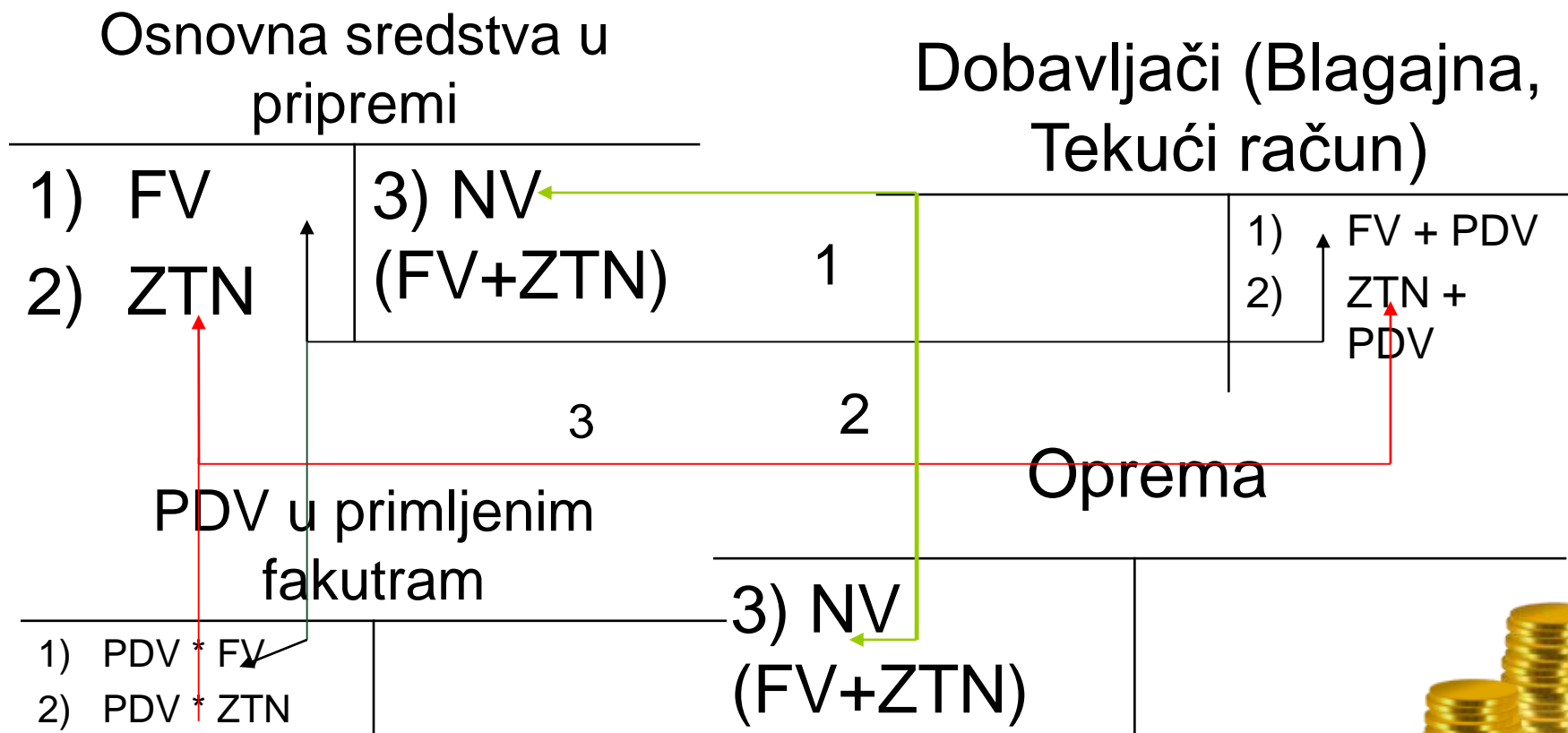
I Kupili smo jednu mašinu po fakturi 20. za 100.000 rsd. PDV u primljenim fakutrama 20%.

r.b.	Opis	Duguje	Potražuje
I	Oprema PDV u primljenim fakturama Dobavljači Po fakturi	100.000 20.000	100.000

Knjiženje nabavke osnovnih sredstava

Knjiženje nabavke osnovnih sredstava kada je sredstvo potrebno staviti u stanje funkcionalne pripravnosti:

Primer

- I Kupili smo pet automatskih vaga po fakturi 25. za 300.000 rsd. Vage je potrebno montirati. PDV 20 %
- II Dobavljač je za montažo vaga dostavio fakturu 26 na iznos od 50.000 rsd. PDV 20%
- III Vage su osposobljene za obavljanje funkcije i date su u upotrebu.
- IV Faktura br. 25 isplaćena je iz odobrenog dugoročnog kredita za nabavku osnovnog sredstva, dok je faktura br. 26 isplaćena iz redovnih raspoloživih sredstava.

Primer

r.b.	Opis	Duguje	Potražuje
I	Osnov. sredstva u pripremi PDV u primlj. fakt Dobavljači za os.sr. Po fakturi 25	300.000 60.000	360.000
II	Osnov.sredstva u pripremi PDV u primlj. fakt. Dobavljači za os.sr Po fakturi 26	50.000 10.000	60.000
Ila	Oprema Os. sred. u pripremi Vage su stavljene u funkciju	350.000	350.000

Primer

r.b.	Opis	Duguje	Potražuje
IV	Dobavljači za osnovna sredstva	420.000	
	Dugoročni krediti za osn. Sredstva		360.000
	Tekući račun		60.000
	Isplata faktura 25 i 26		

